

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษวินัย ปลดออก หรือไล่ออก ของหน่วยงานต้นสังกัด
โดยถือตามสำนวนไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.¹

จิราภรณ์ แดงเอียด²

จากการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษวินัย ปลดออก หรือไล่ออก ของหน่วยงานต้นสังกัด โดยถือตามสำนวนไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่า การดำเนินการทางวินัยร้ายแรง ปลดออก หรือไล่ออกของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยความผิดวินัยร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มาตรา 93 กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง ตามมาตรา 57 ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ในการสอบสวนคณะกรรมการต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงข้อเท็จจริง อีกทั้ง ศาลปกครองสูงสุด³ ได้วินิจฉัยให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับกรณีการพิจารณาโทษทางวินัยที่จะถือว่ารายงานหรือสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา จะต้องเป็นกรณีการไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ซึ่งเป็นฐานความผิดมูลฐานเสียก่อน จึงจะมีอำนาจชี้มูลความผิดที่เกี่ยวข้องกันได้ หากมิใช่กรณีดังกล่าวย่อมไม่อาจถือเอารายงานหรือสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แทนสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยของหน่วยงานได้ โดยหน่วยงานต้นสังกัดจะต้องดำเนินการสอบสวนทางวินัยตามขั้นตอนของกฎหมายก่อน หากมีความผิดตามที่ถูกกล่าวหาจึงจะพิจารณาลงโทษได้

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า ยังมีประเด็นปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษวินัย ปลดออก หรือไล่ออกของหน่วยงานต้นสังกัด โดยถือตามสำนวนไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังต่อไปนี้

---

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษวินัย ปลดออก หรือไล่ออกของหน่วยงานต้นสังกัด โดยถือตามสำนวนไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์พิมพ์ใจ รื่นเริง และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์สุเมธ จานประดับ และรองศาสตราจารย์สุชินี รัตนวราห

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 737/2566

ประเด็นปัญหาแรก คือ ปัญหาการใช้อำนาจลงโทษวินัยของหน่วยงานต้นสังกัด

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการชี้มูลความผิดทางวินัยในกรณีที่เป็นกรกระทำทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ส่วนกรณีความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เป็นการดำเนินการในทางอาญา สำหรับการดำเนินการวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐ หน่วยงานต้นสังกัดจะถือเอารายงานหรือสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยได้ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ ป.ป.ช. ได้ไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดว่าข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ซึ่งเป็นฐานความผิดมูลฐานเสียก่อน หากมิใช่กรณีดังกล่าว หน่วยงานต้นสังกัดไม่อาจถือเอาสำนวนของ ป.ป.ช. แทนสำนวนการสอบสวนทางวินัยของหน่วยงานได้ แต่ต้องดำเนินการสอบสวนทางวินัยตามขั้นตอนของกฎหมายให้ครบถ้วนก่อน จึงจะสามารถพิจารณาโทษได้ ทั้งนี้ บทบัญญัติทางกฎหมายที่ให้อำนาจแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการชี้มูลความผิดทางวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 28(2) และมาตรา 98 ยังมีความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการดำเนินการดังกล่าว อีกทั้ง ในทางปฏิบัติผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งและถอดถอนมักประสบปัญหาว่าจะต้องถือสำนวนการไต่สวนของ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยเลยหรือไม่ หรือจำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยขึ้นใหม่ตามระเบียบของหน่วยงาน

อย่างไรก็ตาม ศาลปกครองสูงสุดได้วางแนวคำพิพากษาไว้ว่า การลงโทษทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้บังคับบัญชาหรือ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งและถอดถอนต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนความผิดทางวินัยก่อนตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับของแต่ละหน่วยงาน จึงจะมีอำนาจลงโทษได้ ดังนั้น หากผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนสั่งลงโทษทางวินัยโดยอาศัยเพียงมติชี้มูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนของหน่วยงานต้นสังกัดเสียก่อน คำสั่งดังกล่าวย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ การที่ผู้บังคับบัญชาจะนำมติชี้มูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาใช้เป็นเหตุลงโทษผู้ได้บังคับบัญชาได้นั้น จะทำได้เฉพาะกรณีที่ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมเท่านั้น ดังนั้น การลงโทษทางวินัยของหน่วยงานต้นสังกัดตามมาตรา 28(2) และมาตรา 98 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงยังมีความไม่ชัดเจนในเรื่องขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการที่เป็นมาตรฐานเดียวกันในทุกกรณี

ประเด็นปัญหาที่สอง ปัญหาความไม่เสมอภาคเท่าเทียมในการดำเนินการวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจในการไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำ ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ รวมถึงความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามมาตรา 28 (2) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 นอกจากนี้ บทบัญญัติดังกล่าวยังให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช.

มอบหมายให้พนักงานสอบสวนดำเนินการแทนได้ในกรณีที่เป็นเรื่องซึ่งมิใช่ความผิดร้ายแรง โดยให้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ทั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. และพนักงานสอบสวนต่างมีอำนาจดำเนินคดีอาญาในความผิดฐานเดียวกัน อย่างไรก็ตาม มาตรา 28 (2) ไม่ได้บัญญัติถึงอำนาจในการชี้มูลความผิดทางวินัย ไม่ว่าจะ เป็นกรณี ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ใด ส่วนด้วยตนเอง หรือกรณี ที่มอบหมายให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตาม มาตรา 63 อีก ทั้ง ยัง ไม่มีการระบุรายละเอียดของ “ความผิดที่มีใช่ความผิดร้ายแรง” ไว้ อย่างชัดเจน

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับเรื่องกล่าวหาไว้ไต่สวนเองและมีมติชี้มูลความผิด หน่วยงานต้นสังกัดไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอีก แต่ให้ถือว่าสำนวนไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัย และให้ผู้บังคับบัญชามีอำนาจใช้ดุลพินิจพิจารณาลงโทษวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้เฉพาะโทษวินัยร้ายแรง คือ “ปลดออก” หรือ “ไล่ออก” เท่านั้น โดยไม่อาจรับฟังพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงเพิ่มเติม และไม่สามารถเปลี่ยนแปลงฐานความผิดได้ จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีบทบาททั้งในฐานะผู้ชี้มูลความผิดและในทางปฏิบัติยังทำหน้าที่เสมือนผู้มีอำนาจสั่งลงโทษทางวินัยแทนผู้บังคับบัญชาโดยตรง แม้กฎหมายจะเปิดโอกาสให้ผู้บังคับบัญชาสามารถขอทบทวนมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ แต่สิทธิดังกล่าวไม่ครอบคลุมถึงผู้ถูกกล่าวหา แต่หากเป็นกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตาม มาตรา 63 ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวไม่ได้ระบุถึงกระบวนการทางวินัยของหน่วยงานต้นสังกัดไว้ แม้ว่าจะ เป็นคดีอาญาในฐานความผิดเดียวกันก็ตาม หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรง จะส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยตามอำนาจหน้าที่ โดยไม่ต้องถือว่าสำนวนไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัย ทั้งนี้ ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งจะต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย แจ้งข้อกล่าวหาสรุปพยานหลักฐาน และเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงก่อนพิจารณาลงโทษ กรณีนี้แตกต่างจากกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนเอง ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาไม่มีสิทธิอุทธรณ์โดยตรง และให้ถือว่าสำนวนไต่สวนของ ป.ป.ช. เป็นที่สุด จะเห็นได้ว่า การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีอาญาแทนในการดำเนินการทางวินัย ผู้บังคับบัญชาสามารถใช้ดุลพินิจพิจารณาข้อเท็จจริงได้โดยไม่ต้องผูกพันตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ลักษณะเช่นนี้ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการดำเนินการทางวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐที่ถูกกล่าวหาในความผิดฐานเดียวกัน ดังนั้น มาตรา 63 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงยังมีปัญหาในด้านความเสมอภาคและเป็นช่องว่างของกฎหมายในการดำเนินการทางวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐในทางปฏิบัติ อันควรได้รับการปรับปรุงและแก้ไข เพื่อปิดช่องว่างทางกฎหมาย ป้องกันการช่วยเหลือกัน ในทางคดี

และให้กระบวนการดำเนินการทางวินัยสอดคล้องกับหลักความยุติธรรมและหลักความเสมอภาคในการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา

ประเด็นปัญหาที่สาม ปัญหากระบวนการลงโทษวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐ

สำหรับกระบวนการลงโทษทางวินัยของหน่วยงานต้นสังกัด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 98 กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล โดยไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยเพิ่มเติม และให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของหน่วยงานในการพิจารณาโทษทางวินัยตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากผู้บังคับบัญชามีพยานหลักฐานใหม่ที่สามารถแสดงได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิด หรือกระทำความผิดในฐานอื่น ผู้บังคับบัญชามีสิทธิยื่นคำขอพร้อมเอกสารหลักฐานต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อให้พิจารณาทบทวนมติภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ตามมาตรา 99 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามติชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีผลผูกพันให้ผู้บังคับบัญชาต้องดำเนินการตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อย่างไรก็ตาม ข้อกำหนดดังกล่าวอาจก่อให้เกิดปัญหาความไม่เป็นธรรม เนื่องจากผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากมติชี้มูล ไม่มีสิทธิยื่นคำร้องเพื่อขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทบทวนมติดังกล่าวด้วยตนเอง ทั้งนี้ มาตรา 99 เปิดโอกาสให้เฉพาะผู้บังคับบัญชาเท่านั้นที่สามารถยื่นคำร้องขอทบทวนมติได้ในกรณีที่มีพยานหลักฐานใหม่ แต่ไม่ได้ให้สิทธิดังกล่าวแก่ผู้ถูกกล่าวหา ทั้งที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นคู่กรณีโดยตรงและเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากมติชี้มูลความผิด หากผู้บังคับบัญชาไม่ยื่นคำร้องขอทบทวนหรือไม่ขยับขยายพยานหลักฐานใหม่ที่ยืนยันว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิด หรือได้กระทำความผิดในฐานอื่นที่แตกต่างออกไป ผู้ถูกกล่าวหาที่จะสูญเสียสิทธิในการขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาทบทวนมติชี้มูลความผิดทางวินัย ดังนั้น ผู้ถูกกล่าวหาจะต้องถูกลงโทษทางวินัยตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยไม่สามารถอุทธรณ์คำสั่งต่อหน่วยงานผู้บังคับบัญชาหรือองค์กรที่มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ได้ อีกทั้ง ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงดุลพินิจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการกำหนดฐานความผิดได้ โดยจะอุทธรณ์ได้เพียงในส่วนของคุณพินิจเกี่ยวกับโทษเท่านั้น ซึ่งย่อมส่งผลให้เกิดความเสียหายและความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา ทั้งนี้ ตามหลักการทางปกครอง การออกคำสั่งทางปกครองที่กระทบสิทธิของบุคคลต้องยึดหลักการรับฟังผู้ถูกกระทบสิทธิเสียก่อน เพื่อให้การใช้อำนาจของรัฐเป็นไปอย่างรอบคอบ โปร่งใส และยุติธรรม หลักการดังกล่าวสอดคล้องกับมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ที่บัญญัติว่า ในกรณีที่การกระทำของฝ่ายปกครองอาจกระทบสิทธิ เสรีภาพ หรือทรัพย์สินของประชาชน เจ้าหน้าที่ต้อง

เปิดโอกาสให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบได้แสดงพยานหลักฐานและมีสิทธิในการโต้แย้งข้อเท็จจริงอย่างเหมาะสม ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิของบุคคลกับการใช้อำนาจทางปกครองของรัฐ ผู้ศึกษามีความเห็นว่าการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 99 โดยเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งเป็นคู่กรณีโดยตรงและได้รับผลกระทบจากมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้มีการทบทวนมติได้ด้วยตนเอง โดยสามารถอ้างพยานหลักฐานใหม่เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาอย่างเป็นธรรม และให้กระบวนการดังกล่าวเป็นไปตามหลักการรับฟังผู้ถูกระทบสิทธิในทางปกครอง

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษวินัย ปลดออก หรือไล่ออก ของหน่วยงานต้นสังกัด โดยถือตามสำนวนไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ศึกษาพบว่ามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ปัญหาการใช้อำนาจลงโทษวินัยของหน่วยงานต้นสังกัด

1.1 ข้อเสนอแนะให้แก้ไข มาตรา 28 (2) ซึ่งบัญญัติว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(2) ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริต ต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

แก้ไขเป็น มาตรา 28(2) คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(2) ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม และความผิดทุกฐานความผิดที่เกี่ยวข้อง หากพบว่ามีมูลความผิดทางวินัยให้ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการทางวินัยไปตามหน้าที่และอำนาจต่อไป โดยให้ถือสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย

1.2 ข้อเสนอแนะให้แก้ไข มาตรา 98 วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้รับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา 91 แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาแล้วแต่กรณี...

แก้ไขเป็น มาตรา 98 วรรคหนึ่ง เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้รับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา 91 แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้ง

ถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นพิจารณาโทษทางวินัย ตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติ**โดยไม่ต้อง**
แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาให้ถือสำนวนการไต่สวน
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. **ประกอบ**สำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ตามกฎหมาย
ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น แล้วแต่กรณี...

หากมีการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. 2561 มาตรา 28(2) และมาตรา 98 วรรคหนึ่ง ดังกล่าวแล้ว จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีหลักเกณฑ์
ขั้นตอน และวิธีการที่เป็นมาตรฐานเดียวกันในทุกกรณี การใช้ดุลพินิจในการลงโทษสามารถปรับระดับ
ความหนักเบาได้ตามความเหมาะสมในแต่ละกรณี โดยคำนึงถึงเหตุที่อาจช่วยลดหย่อนหรือผ่อนโทษควบคู่
ไปด้วย อีกทั้งยังสามารถแก้ไขปัญหาช่องว่าง และความบกพร่องในเรื่องอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ในการดำเนินการทางวินัยได้อย่างชัดเจนมากขึ้น ทำให้กระบวนการทางวินัยเป็นไปตามลำดับขั้นตอน
ผู้ถูกกล่าวหาสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อผู้คดีของตนเองได้อย่างเต็มที่ ก่อให้เกิดความเสมอภาคเท่าเทียม
และเกิดความเป็นธรรม ลดปัญหาการตีความในการบังคับใช้กฎหมาย และลดจำนวนคดีที่จะนำไปฟ้องร้อง
ต่อศาลปกครอง

2. ปัญหาความไม่เสมอภาคเท่าเทียมในการดำเนินการทางวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐ

ขอเสนอแนะให้แก้ไข มาตรา 63 ซึ่งบัญญัติว่า ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาเห็นสมควร
อาจส่งเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา 28 (2) และ (4) ที่มีใช้ความผิด
ร้ายแรง ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อไปก็ได้

แก้ไขเป็น มาตรา 63 ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาเห็นสมควร อาจส่งเรื่องที่อยู่ในหน้าที่
และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา 28 (2) และ (4) ที่มีใช้ความผิดร้ายแรง ให้พนักงาน
สอบสวนดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อไปก็ได้ **ทั้งนี้ กรณีเรื่องที่ไม่ร้ายแรง
ให้เป็นไปตามประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช.**

หากมีการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
การทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 63 ดังกล่าวแล้ว จะทำให้บังคับใช้กฎหมายกับทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียม
ลดการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะพิจารณาว่าเรื่องกล่าวหาใดจะต้องมอบหมายให้พนักงาน
สอบสวนดำเนินการแทน หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะรับดำเนินการเอง เพื่อลดช่องว่างของกฎหมาย และ
เพื่อหลีกเลี่ยงการช่วยเหลือกันในทางคดี และเพื่อให้การดำเนินการทางวินัยสอดคล้องกับคดีที่คณะกรรมการ
ป.ป.ช. รับดำเนินการเอง ซึ่งจะเป็นคดีที่มีฐานความผิดเดียวกันกับคดีที่มอบหมายให้พนักงานสอบสวน
ดำเนินการแทน ตามมาตรา 28(2) โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจ

แต่งตั้งหรือถอดถอนของผู้ถูกร้องดำเนินการทางวินัยไปตามหน้าที่และอำนาจต่อไป เพื่อให้กระบวนการดำเนินการทางวินัยเป็นไปตามหลักความยุติธรรม หลักการคุ้มครองสิทธิของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกลงโทษทางวินัย หลักนิติธรรม และหลักความเสมอภาค

3. ปัญหากระบวนการลงโทษวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐ

ขอเสนอแนะให้แก้ไข มาตรา 99 ซึ่งบัญญัติว่า ในการพิจารณาลงโทษทางวินัยตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนมีพยานหลักฐานใหม่อันแสดงได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้มีการกระทำความผิดตามที่กล่าวหาหรือกระทำความผิดในฐานความผิดที่แตกต่างจากที่ถูกกล่าวหาให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน มีหนังสือพร้อมเอกสารและพยานหลักฐานถึงคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อขอให้พิจารณาทบทวนคดีนั้นได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ...

แก้ไขเป็น มาตรา 99 ในการพิจารณาลงโทษทางวินัยตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน หรือผู้ถูกกล่าวหา มีพยานหลักฐานใหม่อันแสดงได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้มีการกระทำความผิดตามที่กล่าวหาหรือกระทำความผิดในฐานความผิดที่แตกต่างจากที่ถูกกล่าวหาให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน หรือผู้ถูกกล่าวหา มีหนังสือพร้อมเอกสารและพยานหลักฐานถึงคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อขอให้พิจารณาทบทวนคดีนั้นได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ...

หากมีการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 99 ดังกล่าวแล้ว จะทำให้บุคคลที่ได้รับผลกระทบมีโอกาสในการแสดงพยานหลักฐานและมีสิทธิในการโต้แย้งข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับโอกาสอย่างเหมาะสมและเพียงพอ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการลงโทษทางวินัยในการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาออกคำสั่งทางปกครอง และยังช่วยให้กระบวนการดังกล่าวเป็นไปอย่างโปร่งใส ยุติธรรม และให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

เอกสารอ้างอิง

- บรรเจิด สิงคะเนติ. หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
วิญญูชน, 2558.
- ประวีณ ฅ นคร. (2543). วินัยและคุณธรรมของข้าราชการ: เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานบุคคล
ภาครัฐ นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช หน่วยที่ 10.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายปกครอง : หลักการพื้นฐานของกฎหมายปกครองและการ
กระทำทางปกครอง. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน. 2549.
- วรพจน์ วิสรุตพิชญ์. หลักการพื้นฐานกฎหมายปกครอง. ใน คู่มือการศึกษาวิชากฎหมายปกครอง.
กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา. 2543.
- สำนักงาน ก.พ.. (2525). คู่มือปฏิบัติงานบุคคลตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518
สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญ กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.